

Az Egyház „egy”-sége

(A dőlt betűs részeket írta: Dr. Farkas László, Gintner Orsolya, az Úr 2015. évében, hosszabb bekezdések a jelzett forrásokból, továbbá Tomka Ferenc: Találkozás a kereszténységgel című könyvéből)

Hiszek az egy (szent, katolikus, apostoli) Anyaszentegyházban

„Legyenek mindnyájan egy, ahogyan Te, Atyám, bennem vagy, és én tebenned, úgy ők is egyek legyenek mibennünk.” (Jn 17,21) - mondja Jézus az utolsó vacsorán azokról, akik az apostolok szavára hinni fognak. Ez Jézus végrendelete.

Így az Egyház azért egy, „mert eredete és mintaképe az egy Isten egysége a személyek háromságában, alapítója és feje Jézus Krisztus, aki egy testben állítja helyre az összes népek egységét; lelke a Szentlélek, aki az összes híveket egyesíti a Krisztusban, való közösségben.

Egy a hite, egy a szentségi élete, egy az apostoli jogfolytonossága, egy a közös reménye és ugyanaz a szeretete.” (Compendium 161)

Az Egyház ennek az egységnek az öre, világosan elhatárolható, hogy mi az, ami ehhez az egy-ház-hoz tartozik és mi az, ami már a „házon” kívül van, szervezeten vagy tanbelileg. A Jézus akarta egység az Atya akaratának elfogadásában való egység. Az Atya akaratát Jézus nyilatkoztatta ki és az Egyházra bízta, hogy azt továbbadja minden kor minden gyermekének a Szentlélek vezetésével. Ezeket az igazságokat az Egyháznak nem áll módjában megváltoztatni, mert maga is kapta. Az Egyház nem a saját ötleteit és gondolatait adja tovább, amikor a hitletéteményt, vagyis az apostoli hitet közvetíti. Jézus csak egyetlen, egységes Egyházra bízta rá az Atya akaratának a kinyilatkoztatott igazságoknak a közvetítését. Arra az Egyházra, amelyet Ő alapított, és amely kezdettől fogva létezik és a mindenkori Péter utóddal egységben lévő katolikus Egyházban áll fenn látható szervezett formában is.

Jézus azért jött, hogy elvezesse az embereket a beteljesült emberi életre, az isteni életre, azaz 1. Az Istennel (Szentháromsággal) való egyesülésre. 2. És az emberek közötti szentháromságos közösségre. (Jn17,20 köv.)

Valójában a keresztény nem tanúskodhat egy személyben Istenről, aki a szeretet, mert a szeretetet a kapcsolatainkban tudjuk megmutatni, és Isten nem egyszemélyes valóság, hanem Szentháromság. Ezért róla tanúskodni is, csak Szentháromságos közösségben lehet. Jézus azért imádkozott halála előtt, hogy övéinek közössége a Szentháromság földi másolata legyen: „úgy legyenek mindnyájan egy, ahogyan Te Atyám bennem vagy, és én tebenned, úgy legyenek ők is Bennünk... Legyenek egy, amint mi egy vagyunk. És így tudja meg a világ, hogy Te küldtél engem és szeretted őket...” (Jn 17, 21-23)

Akik megértik Jézus tanítását, azt is megértik, hogy nekik mindenáron közösségen belül kell Jézussal élniük. **Tehát, akik azt mondják, hogy Jézust elfogadom, de az Egyházra és vezetőire nincs szükségem, valójában nem fogadják el sértetlenül Jézus tanítását, és nem értik az ember (szentháromságos) titkát.** Mivel az Egyház Krisztus teste, mely Krisztus testéből, az Eucharisziából épül fel egyetlen élő misztikus testté, ezért egyetlen közösség sem lehet katolikus, mely nem kapcsolódik valamely megbízott, területileg illetékes **eucharisztikus pásttorral való egységhez** (pl. plébános, megyéspüspök, pápa). Egy közösség, vagy egy tanító katolicitásának az ismérve - már a Szentírás első lapjain is - ez a szervezeti és tanbeli egységen és jóváhagyáson alapuló megbízás: „meghallottuk, hogy közülünk egyesek megzavartak titeket, és szavaikkal feldúlták lelketeket - pedig mi nem adtunk nekik megbízást.” (ApCsel 15,24) Krisztus úgy gondolta el az Egyházat, melyben hierarchikus a küldetések (megbízások) rendje: ahogy az Atya küldi a Fiút, a Fiú az apostolokat, úgy az apostolok a presbitereket (papokat), a papok a laikus munkatársakat. A szervezeti egységet az ősi Római Egyházban úgy is kifejezték a keresztények, hogy abból a templomból, ahol a Péter utóda (pápa) misézett, az Úr Jézus Szent Testéből (Oltáriszentségből) letörtek egy kis darabot és átküldték Róma többi templomába a velük egységben lévő eucharisztikus közösségekhez. Mai napig él az Egyházban a közösségépítő és tanítói küldetésnek az átadása például a kánoni megbízásokon keresztül (pl. minden hitoktatónak, minden év elején plébánosán keresztül a Püspökétől kell kérnie a missio canonica-t, vagyis a kánoni megbízást, egyházi jogi felhatalmazást, hogy az Egyház nevében taníthasson). Ez nem azt jelenti, hogy az Evangélium hirdetésére mindenkinek külön engedélyt kell kérnie, hisz az a kerestéséből fakadó kötelességünk: „Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!” (1Kor 9,16), de azt igen, hogy amint Szent

Pál felkeresi Pétert és a fő-fő apostolokat és mindenben egyeztet velük, továbbá leírja, hogy ő maga azt adja tovább, amit maga is kapott és, „hogya valaki (akár egy mennyei angyal) más evangéliumot hirdetne, is nektek, mint, amit mi hirdettünk nektek, az átkozott legyen.” (Gal 1,8) Érdekes, hogy ezt épp az a Pál mondja, aki egy közvetlen mennyei kinyilatkoztatást kapott, hogy Ő maga is egyeztette és alávetette tanítását, tapasztalatait az Egyház elöljáróinak és csak miután megkapta megbízásukat, akkor kezdett el közösségeket szervezni. (vö. Gal 1. 2. feje.) Így ma is katolikus közösségről csak akkor beszélünk, ha a plébános és (vagy) a Püspök jóváhagyásával működik.

Ennek az egységnek a feltétele az is, hogy az Istentől megbízott apostolokat, és a Jézus Krisztustól megbízott Egyház elöljáróit, olyan tisztelettel fogadjuk, mint Jézus képviselőit: „aki titeket hallgat, engem hallgat.” (Lk10,16) A pap tehát Krisztusnak a helyettese. Nem csak a gyóntatószékben, vagy szentség-kiszolgáltatás közben, kiváltképp, amikor bemutatja a Szentmise áldozatot, vagy amikor **imádságban** Krisztushoz a Főhöz kapcsolódva közbenjár a népért, hanem amikor az Egyház tanítását **tanítja**, akkor Jézus üzenetét közvetíti, és akkor is Krisztus alteregoja (vagyis egy „másik Krisztus”-ként kell rá tekintenünk, amikor a közösséget **irányítja**, pásztorolja, szervezi, és döntéseket hoz a közösség életére vonatkozóan. Az Egyházat Jézus egy hierarchikusan rendezett népként alapította meg, ahol a papság nem személyi kiváltság miatt, hanem felszenteltsége miatt Krisztust, a Főt és a Völegényt képviseli a rábizott hívő közösségben a mennyasszony Egyház, Krisztus teste felé, hogy a tagok betöltsék az erejükhöz mért feladatkört. De ez csak úgy lehetséges, ha összeforrnak mind az egységes tanításban mind szervezetileg és közösségesen a megbízott eucharisztikus pásztor irányítását követve: „Akkor majd nem leszünk éretlenek, akiket a megtévesztő emberi tanítás és a tévedésbe ejtő álnokság minden szele magával sodor. Inkább igazságban kell élnünk és szeretetben, hogy egyre inkább összeforrjunk a Fővel: Krisztussal. Ő az, aki az egész testet egybefogja és összetartja a különféle izületek segítségével, hogy a tagok betöltsék az erejükhöz szabott feladatkört. Így növekszik a test, és építi fel saját magát a szeretetben.” (Ef 4, 14-16)

A történelem során sok közösség alakult, amely később szétszakadt, megsemmisült. Vajon hogyan biztosította Jézus, hogy az ő közössége, a Katolikus Egyház ne hulljon szét? És, hogy képes legyen megvalósítani az egységet?

Jézus biztosította Egyháza tagjait, hogy ha az Egyház vezetőire hallgatnak, akkor az ő útján járnak. „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.” (Jn 20,21) Vagy Péternek a következőt mondta: „Amit meg kötsz a Földön, meg lesz kötve a Mennyben is. Amit feloldasz a Földön, fel lesz oldva a Mennyben is.” (Mt 6,18-19) „Aki titeket hallgat, engem hallgat.” (Lk 10,16) Az Egyház Krisztus Teste, elszakíthatatlanul Jézushoz kapcsolódik és ezért elpusztíthatatlan. Ő biztosítja, hogy történelmi gyengeségek és zsákutcák ellenére se térhessen le a helyes útról.

Az Egyház történelme bemutatja, hogy a keresztények olyan mély kapcsolatban álltak papjaikkal, elöljáróikkal, amilyen világi kapcsolat közösségekben ismeretlen. Már az 1-2 századból maradtak ránk keresztény írások, amelyekben ilyeneket olvasunk: a keresztényeknek úgy kell hallgatniuk püspökeikre, mint magára Krisztusra. Aki a püspökével egyetértésben van, az biztosan nem tér le Krisztus útjáról. **A keresztényeket átjárta a meggyőződés, hogyha egyházi elöljáróikat követik, akkor Krisztus útján járnak.** Assisi Szent Ferenc meg volt győződve arról, hogy a szegénységről alkotott elképzelése közelebb áll Jézus szándékához, de mégis a püspök, majd a pápa döntésétől tette függővé, hogy folytassa-e megkezdett útját.

Egy közösség sem létezhet sokáig vezető, „**egységesítő**” nélkül. Jézus ezért választotta ki apostolait, hogy követőinek egységesítői legyenek. Sőt, még az apostoli közösség vezetésére is kiválasztotta egyiküket. *Még hozzá nem is a leghűségesebbet, vagy emberileg nézve a legalkalmasabbat.* És olyan tekintélyt adott neki az apostolok körében, hogy ő legyen az egységnek az őrzője, az apostoli testület irányítója: „Te Péter vagy, azaz kőszikla és én erre a sziklára építem Egyházamat.” (Mt 16,18) „Amit megkötsz a Földön, meg lesz kötve a Mennyben is.” Jézus Péternek adta ezt a döntési hatalmat, és az irányítási hatalmat. Péter utóda a római pápa, mai napig ő a vezetője a Katolikus Egyháznak. Az apostolok utódai a püspökök, és segítők a papok. (1Tim 5,17; Tit 1,5) Plébániák vezetői általában a papok, de az egyházi közösség egységesítői nem csak papok lehetnek, például szerzetesi közösségek vezetői, szerzetesek, és nem feltétlenül felszentelt papok. Továbbá világi férfiak, és nők is megbízást kaphatnak a plébánostól vagy a püspöktől, hogy irányítsanak egy keresztény közösséget. *De, ami nélkülözhetetlen, hogy az Egyházban (legalább hallgatólagos) **megbízás** nélkül senki sem taníthat, és senki sem vezethet közösséget. Vagy ha nincsen megbízása az Egyháztól, például a plébánosától, a püspöktől, akkor az nem katolikus közösség, vagy nem*

katolikus tanító. A papok, vagy a püspökök nem magasabb rendű, vagy magasabb értékű keresztények, szerepük mégis pótolhatatlan, mert az Egyház egysége csak velük egyetértésben valósulhat meg. Az ő kiemelt feladatuk az egység szolgálata (Mk 10,42). Az apostolok kézzel adták tovább apostoli megbízásukat utódaiknak. (1Tim 4,14; 2Tim 1,6) A papokat azóta is kézzel szentelik a püspökök, és minden katolikus pap felszenteltségét kézzel átadják újjának valamelyik apostolig, illetve a Jézustól való megbízásig lehet visszavezetni.

Az mindenki számára egyértelmű, hogy az isteni kinyilatkoztatáson alapuló tévedhetetlen egyházi tanításokat el kell fogadnunk (pl. dogmák és olyan hit és erkölcsi kérdések, melyeket az Egyház isteni kinyilatkoztatásként és éppen ezért megkérdőjelezhetetlen igazságként tár elénk), de sokan megkérdőjelezik
kell-e engedelmessé válni a nem tévedhetetlen egyházi tanításoknak, az egyházfegyelmi előírásoknak? És kell-e engedelmessé válni akkor, amikor az egyházi vezetők is gyarló emberek, vagy ha nem a legjobb döntéseket hozzák?

Amikor Jézus emberek vezetésére bízta Egyházát jól tudta, hogy ezek az emberek nem lesznek mindig a legtökéletesebbek, a legokosabbak, azaz nem lesznek mindig tévedhetetlenek. Jézus mégis azt mondta: „aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket elutasít, engem utasít el, és aki engem elutasít, azt utasítja el, aki engem küldött.” (Lk 10,16) Azt akarta tehát Jézus, hogy az Egyház egysége velük egyetértésben valósuljon meg. A keresztény, ezért mindig törekszik az egyetértésre az Egyház vezetőivel: a közösség egységesítőivel. (Kivétel csupán az, ha valaki büntetést kívánna). Tudja, hogyha Isten rájuk bízta az egységesítést, akkor adott elegendő kegyelmet a feladathoz, és akkor ő kezkesedik azért, hogy aki velük közösségben cselekszik, Isten útján jár. **A keresztény tudja, hogy az egyház képviselője adott esetekben hibázhat, rossz döntést hozhat, de ha mi engedelmessé válnunk, akkor mi nem hibázhatunk.** Ezt csak az tudja megtenni, aki természetfeletti módon szemléli az Egyházat. Ahogy az Efezusi levél 6. fejezetének 7. versében olvastuk: „Az Úrnak szolgáltok, nem embereknek.” A keresztény ezért nem kényszerből, hanem Krisztus iránti szeretetből engedelmessé válik előjáróinak. Figyelj a közösség vezetőjére és kövesd indításait, így működj közre, hogy Jézus ott lehessen. Figyelj különösen családodra, keresd, az alkalmat, hogy kinek miben szolgálhatsz, szüleidnek új módon engedelmessé válni, kezdj el új módon engedelmessé válni. **Ne látszatra, hanem mint Krisztus szolgálja: aki szívesen teljesíti Isten akaratát (Ef 6,5).**

Krisztus követői tudják, hogy az Egyháznak van egy láthatatlan valósága. **Krisztus jelen van az előjáróban és Krisztus az egységben tud jelen lenni.** A Szentháromság személyei az által találják meg magukat, hogy akarják egymást. Jézus a földön a Szentháromság életét élte, nem úgy akarta megtalálni magát, hogy saját akaratát tette, hanem igent mondott az Atya akaratára. *A kereszténység lényegi dimenziója, a leglényege az egység Isten akaratában, ezért az engedelmeskedés nem egy fakultatív, hanem kereszténységet meghatározó belső hozzáállás.* Jézus nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, igent mondott az embernek. *Hibázunk, ha azt nézzük, mi nem jó az Egyházban, a másik emberben pl. vezetőben, ürügyeket keresve, hogy miért ne tegyünk, amit kér.* Jézus a konkoly kigyomlálását önmagának tartja fenn (Mt 13,25-30), ránk pedig az egység ápolását hagyta és az engedelmeskedést. „Engedelmeskedjétek egymásnak a Krisztus iránti szeretetből!” (Ef 5,21) **Az engedelmeskedés a keresztény szeretet és az eggyé válás művészete.** Így követhetjük Jézust, aki szolgált, aki eggyé vált, és engedelmes volt. A keresztény így éli a szentháromságos életformát. Szeretletben folyton elveszíti, és folyton megtalálja önmagát (Mt 10,39). Mert **vágyik arra, hogy Istenben éljen, Istenben pedig az él, aki szeret, és aki egységben van (1Jn 4,16).** Azt is tudja, hogy a szeretet **szolgálatot** jelent számára: mások kérésének teljesítése örömteli alkalom arra, hogy szolgáljon és igent mondjon. Megtalálja embertársaiban a szépet. Eggyé válik másokkal. Azért is teszi ezt a keresztény, hogy **kibontakoztassa bennük az isteni életet.**

„Viseljétek el inkább az igazságtalanságot” (1Kor 6,7). A krisztuskövető keresztény tudja, hogy a közösség csak úgy tud együtt növekedni, ha tudatában van annak, hogy jobb egy gyengébb ötlet békében, mint egy erősebb békétlenségben. Azt sem bánja, ha elmarasztalják jó ötletéért, mert tudja, hogy a szeretet a legnagyobb erő a világon, mert tudja Isten él benne és Ő előbb-utóbb megérinti környezetét, azokat is, akik igazságtalanul bánnak vele, ily módon Isten viszi győzelemre az igazságot. Tudja, hogy Jézus vágya az egység, csak a szeretetszolgálat és eggyé válás által jöhet létre. Az engedelmeskedés olykor könnyűnek tűnik, máskor elviselhetetlenül nehéznek. Mikor a keresztény úgy érzi, hogy most neki meg kell halnia, azzal hogy lemond akaratáról, akkor is képes örömmel vállalni ezt, mert tudja, hogy az egység csak ilyen lemondások

által jöhet létre. Tudja, hogy a legnagyobb szeretet az, ha valaki életét adja embertársaiért. Hiszi, hogy ilyenkor a szenvedő Jézussal egyesül, vele együtt vállalja a halált és hordozza a feltámadást.

De mi a teendő, ha az engedelmisség által az **igazság szenvedne csorbát**? Ha valakivel csak úgy lehetne egyetértésben maradni, hogy ezzel megsértenénk Isten parancsait, akkor „inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek” (ApCsel 5,29). **Emberrársi kapcsolataink azonban nem az isteni igazságokat vitatják, hanem a mi véleményünket.** Valamit, amit én igaznak tartok, de mások nem, vagyis itt csak az én vélt igazságomról van szó, amire a Szentírás azt mondja, hogy mindenek előtt tartsuk meg a **lelki egységet és a béke kötelékét** (1Pét 4,9 Rom 13,8 Gal 5,15 Fil 2,2) még azon az áron is, ha le kell mondanunk saját igazságunkról, „viseljétek el inkább az igazságtalanságot” (1Kor 6,7). Mért van ez így? Mert a keresztyény számára a legnagyobb igazság a szeretet. Ahol a szeretet, ott van Isten. Ha valaki az egyetértés (Isten) kedvéért lemond saját igazságáról, az bizonyos, hogy Isten előbb-utóbb diadalra segíti az igazságot. (vö Mt10,39) Vannak helyek, ahol nincsen egyetértés a hívek közösségében, előfordul, hogy valaki azt mondja, nem járok templomba, mert nem tetszik nekem néhány hívő vagy maga a pap. Ha a közösség tagja, vagy akár a vezetője hibázik, a többi tagnak annál inkább kéne templomba járnia és ápolnia a kölcsönös egyetértést. Jézus szavai szerint: „ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, inkább te győzd le a jóval a rosszat. (Róm 12,21) **Ne legyél a széthúzásban láncszem te is, hanem tegyél a feszültség megszüntetéséért és imádkozzál érte.** Légy biztos abban, hogy a szeretetben jelen van Isten és ő végül is győz a nehézségeken. **„Pap ellen ne adj hitelt a vádaknak, csak két vagy három személy tanúságára.”** (1Tim 5,19) **Azért sebzi nagyon Krisztus testét a papjainkról való pletykálgatás, mert nemcsak annak a papnak a tekintélyét rombolja, hanem az isteni üzenetnek a tekintélyét is veszélyezteti, melyet az adott pap közvetít.**

Így gondolkodtak a keresztyények mindenkor, ennek tanújaként álljon itt az első század végéről Antiochiai Szent Ignác Magnésziaiakhoz írt levelének részlete: „**VI. 1. Az említett személyekben mindnyájatokat szemléltem és szerettem a hitben, intelk titeket, hogy mindent Isten egyetértésében törekedjétek tenni, mert a püspök Isten helyettese, a presbiterek pedig az apostolok tanácsa helyét foglalják el, a számomra oly igen kedves diakónusokra Jézus Krisztus szolgálata van bízva, aki öröktől fogva az Atyánál volt, és az idők végén megjelent.**¹ **2. Isten egyetértését vegyétek fel mindannyian², tiszteljétek egymást, és felebarátját senki ne tekintse test szerint, hanem mindenkor szeressétek egymást Jézus Krisztusban. Semmi ne legyen köztetek, ami megoszlást idézne elő, hanem egyesüljétek a püspökkel és az előljárókkal, tekintettel a romolhatatlanság tanítására és mintájára.** **VII. 1. Ahogyan az Úr sem tett semmit az Atya nélkül, egy volt vele, sem egymagában, sem apostolai által, úgy ne tegyétek ti se semmit a püspök és a presbiterek nélkül; ne próbáljatok semmi olyat tenni, ami nektek külön jónak látszik,** hanem egy legyen az egybegyültek imádsága, egy legyen könyörgése, szelleme, egy a reménye a szeretetben, a szeplőtlen örömben, mely Jézus Krisztus, akinél jobb nincsen. 2. Mindnyájan Isten egy templomává tömörüljétek, mint egy áldozati oltárra, az egy Jézus Krisztusban, aki az egy Atyától jött, és az egy Atyánál volt, s öhozzá tér vissza.”

Ma posztmodern értékrelativista világban élünk. Nemrég –európa kamaszkorát élte: lázadt minden tekintély, így Isten és az Egyház tekintélye ellen is (vö. liberalizmus), helyette más tekintélyeket vagy önmaga tekintélyét állította. A mai ember már nem is lázad, annyira enervált, mindenfajta tekintélyt megkérdőjelez, még önmagában is teljesen elbizonytalanodott. Relativista (és agnosztikus) felfogásában, vagy sodródik egyik világnézetből a másikba, vagy saját, különbejáratú egyéni „hitvallást” fogalmaz meg maga számára (amiben jobban bízik pl. mint az Egyház kétezere éves hitvallásában), s így egyre nagyobb magányra lel, mert nincs kivel közösen megvallania. Sokan katolikusnak mondják magukat, de valójában nem azok, mert nem fogadják el saját Egyházuk hitvallását, hisz ők mindent jobban tudnak (ezt régen úgy hívták: eretnekek). Ez belülről gyengíti a keresztyénységet. Mások vallják, amit az Egyház hisz, de állandóan külön utakat járnak vagy az Egyházat saját ambícióik, önérvényesítő elképzelésük terének gondolva annak hierarchiája ellen lázadnak vagy attól elkülönülve szerveznek közösséget (ezt régen úgy hívták: szakadárokat). Katolikus keresztyénynek az vallhatja magát, aki teljes egészében igent mond az Egyház hitvallására és nem válogat tetszése szerint, hogy mit fogad el az isteni kinyilatkoztatásból és mit nem és szervesen (szervezetileg is) az Egyház egységében él.

¹ „öröktől fogva az Atyánál volt ...” vö. Jn 1,1; Zsid 1,2; 9,26; 1Pét 1,20.

² „Isten egyetértését” úgy is lehet érteni; „az Istentől adott egyetértést” vegyétek fel.

MI a szekta? Többnyire valamelyik nagy Egyházzól leszakadt, annak tanítását, életét felülbíráló kisebb csoportosulás, amely saját véleményét gyakran tévedhetetlennek és egyedül üdvözítőnek tartja, s amelynek tagjait áthajtja a kiválasztottság, a megtérés a világtól és az Egyháztól való elkülönülés tudata. **Hogyan jönnek létre ezek?** Néhány keresztyén kifogásol valamit a nagy Egyház életében, majd kifogásai alapján új közösséget alkotnak, amely így kiszakad a nagy Egyházból. Sokszor valódi hibákra, hiányokra mutatnak rá ők: az odaadás, a hit, a szeretetszolgálat vagy a személyes légkörű közösség stb. hiányára. S tagjaik sokszor valóban mélyebben megélik egy-egy bibliai tanítást, pl. megtérést, a szentlélek hangjára figyelést, Biblia tiszteletét, vagyon közösséget, szegények felkarolását, mint sokan az átlagos keresztyének közül. Ezért is tudnak nagy hatással lenni egyes őszintén kereső emberre különösen olyanokra, akik az előtt csak langyos keresztyénekkal találkoztak. Főleg, ha Isten ereje is működik közöttük, mert a Szentlélek nem csak a Katolikus Egyházban, nem is csak a keresztyének közt működik, hanem mindenhol működhet ahol jó akarátú emberek élnek - *tanítja a II. Vatikáni Zsinat*. Előfordulhat, hogy valamelyik szabad Egyházban erősebben tapasztható Isten jelenléte, mint egy langyos katolikus plébánián. **De ha ez így van, akkor mért nem helyeseljük, hogy egy katolikus is közéjük menjen?** Jézus legfőbb vágya hogy övéi egyek legyenek (Jn 17, 20). Jézus az egység megőrzését a Szentírás szerint botladozó emberekre apostolaira bízta és **a világ erről az egységről ismerheti fel Istent (Jn 13,35)**. A Szentírás több helyen is beszámol az induló Egyház hibáiról mégis újra inti Krisztus követőit hogy ne szakadjanak szét, hanem őrizzék meg maguk közt az egységet (Róm 14,13), még azon az áron is ha igazságtalanságot kell elszenvedniük. Ezeknek a vallási csoportoknak a legalapvetőbb tévedése, hogy bár sok mindent megérthettek Jézus örömhíréből, de nem értették meg számos tanítását, sőt az egyik leglényegesebb tanítását az egységre vonatkozót. Tévedésük hogy nem az Egyházon belül akarnak dolgozni az Egyház megújulásáért, hanem **szakadatlanul újabb sebet vágnak az egységen. Azon kívül a Bibliát számos kérdésben egyénileg, önkényesen, egy oldalúan értelmezik. Egyik így, a másikójuk ellenkezőképpen.** Egyébként meg kell jegyeznünk, hogy ezek a pozitív vonások, amikkel a szekták dolgoznak, megtalálhatóak a katolikus Egyház keretein belül is. *Pl. bizonyos plébániákon, megújulási mozgalmakban.* Sok tízezer szekta jött létre az Egyház történelmében, majd semmisült meg, gyakran 5-10 vagy 50 év múlva. Ezek a szekták jellegű csoportosulások, akár a katolikus Egyház látható keretein belül létezve (egyre több ilyen elhajlás van, hogy színleg katolikus valaki vagy egy csoport, de lélek szerint nem – vagy külsőleg úgy tűnik, hogy az Egyházhoz tartoznak, de belsőleg, gondolkodásukban és hitvallásukban nem – erre hívta fel a figyelmet már II. János Pál *Eccelesia de Eucharistia* című körlevelében) a lényegi kérdésben az egység kérdésében nem Jézus alapjain állnak és a Szentlélek nem igazolja őket. Tiszteljük hitüket és odaadásukat, de sokan néhány év alatt kiábrándulnak belőlük. Óvatosnak kell lennünk, rendkívülien fűtöttek és nehezen képesek mások véleményét meghallgatni, átgondolni. néhány részét rendkívül jól ismerik a Szentírásnak, más részéről nem vesznek tudomást pl. az egységről szóló részéről. **Meg vannak győződve, hogy őket a Szentlélek közvetlenül vezeti, míg a nagy Egyházak a tévedés sötétségében élnek illetve a nagy Egyház rabságában élnek. Megpróbálják őket szembe fordítani korábbi egyházukkal, közösségükkel, családjukkal. Nem ritka hogy egyesek közéjük kerülve súlyos pszichikai károsodást szenvednek.** Ugyanakkor lelkiismeretvizsgálatra ad okot, hogy a szekták többnyire ott tudnak hatékonyak lenni, ahol az egyházi közösségekből hiányzik néhány lényegi evangéliumi elem pl: közösségi szellem, egymás iránti konkrét szeretet, szenvedők szolgálata, hívők egyéni kezdeményezés lehetősége stb.

ELŐADÁS-VÁZLAT

„Legyenek mindnyájan egy, ahogyan te, Atyám, bennem vagy, és én tebenned, úgy ők is egy legyenek mibennünk”

Az Egyház egységének misztériuma:

- Δ eredete és mintaképe a Szentháromság egysége
- Δ alapítója és feje Jézus Krisztus, aki egy testben állítja helyre a népek egységét
- Δ lelke a Szentlélek, aki az összes híveket egyesíti a Krisztusban való közösségben

Egység

- Δ a hitben
- Δ a szentségi életben
- Δ az apostoli jogfolytonosságban
- Δ a reményben és
- Δ a szeretetben

Az Atya akarata, amelyet Jézusban kinyilatkoztatott, hogy az ember eljusson

- Δ a Szentháromsággal való egyesülésre
- Δ az emberek közötti szentháromságos közösségre

Közösség Krisztusban

- Δ Eukarisztiában
- Δ megbízás alapján (ez biztosítja a szervezeti és tanbeli egységet)

Az egyház elöljárói (püspökök, papok, diakónusok) Krisztus alteregói

- Δ szentségkiszolgáltatás
- Δ közbenjáró ima
- Δ tanítás
- Δ irányítás

„Egységessítő” vezetők Krisztus megbízásából

Engedelmesség a vezetőknek?

- Δ tökéletlen emberek, de
- Δ Krisztus működik bennük – formálja az egységet

Az engedelmesség a keresztyén szeretet (→szolgálat)

és az eggyé válás (→az isteni élet kibontakoztatása) művészete

A keresztyénység leglényege az egység Isten akarátában, ezért az engedelmesség a keresztyéniséget meghatározó belső hozzáállás.

Engedelmesség kontra igazság?

- Isten igazságát nem lehet felülírni
- de emberi kapcsolatainkban sokszor nem az igazsághoz, hanem a saját véleményünkhöz ragaszkodunk

Feldolgozás

Jégoldó játék:

1. közös mozgás 2. együttműködő gépek 3. egyházi szövegek elemzése: hol jelenik meg az egység, Te hol vagy a képen? (hajó, fészek, család, szentmise, kórus, kenyér, test...) Hol jelenik meg Krisztus? 4. montázs készítése az egyházi szövegekről

Idézz fel egy esetet, amikor jól érezted magad az egyházban! Mi segítette ezt elő?

Mi jeleníti meg az egységet egy egyházközségben (szeretetszolgálatok, feladatok...)? Hol van ebben a megbízott vezető szerepe?

Kisebbségnél verseny: sorolj fel név szerint minél több olyan személyt (hivatalával együtt), akik az Egyház/plébánia vezetésében részt vesznek! Megbeszélés: csoportosítás a megbízatás természetétől függően

Mesélj el egy olyan eseményt, amikor könnyű/nehéz volt engedelmeskedni! Kinek, miért?

Készítsünk engedelmesség piramist! Sorolj fel olyan utasításokat, amit „mindenki”, aztán, amit „szinte mindenki”, csak az istenhívők, csak a keresztények, a magukat katolikusoknak mondók, ...elkötelezett katolikusok, szentek hajlandóak megtenni!

Mi az, amiben nem szívesen engedelmeskednek az emberek az Egyháznak? Lehet két csoport, az egyik védi, a másik támadja adott „szitu”-ban az engedelmességet! Tanulság az legyen, hogy engedelmesség nélkül nincs Egyház és nincs egység Krisztussal.

RÉSZLETEK A KATOLIKUS EGYHÁZ KOMPENDIUMÁBÓL

Mit jelent az Egyház? Azt a népet jelenti, amelyet Isten meghív és összegyűjt az egész földkerekségről, hogy egy közösséget alkosson mindazokból, akik a hit és keresztség által Isten fiaivá, Krisztus tagjaivá és a Szentlélek templomává válnak. Compendium 147

Mit tesz a Szentlélek az Egyházban? A szeretet lelke adja vissza a megkereszteltnek a bűn miatt elveszített Isten hasonlóságot és Krisztusban magának a Szentháromság életével élteni őket. A Szentlélek építi, élteni és megszenteli az Egyházat. Compendium 145

Mi az Egyház küldetése? Az Egyház küldetése az, hogy hirdesse és az összes nemzetek között valósítsa meg Istennek Jézus Krisztus által megalapított Országát. Az Egyház itt a földön ennek az üdvözítő Országának a csírája és kezdete. Compendium 150

Milyen értelemben misztérium az Egyház? Az Egyház annyiban misztérium, amennyiben látható valóságában jelen van és működik egy lelki, isteni valóság, mely csak a hit szemével látható. Compendium 151

Mit jelent az, hogy az Egyház az üdvösség egyetemes szentsége? Az Egyház az emberiség az egész emberiség Istennel való megbékélésének és bensőséges egységének, illetve az egész emberi nem egységének jele és eszköze. Compendium 152

Az Egyház: Isten népe, Krisztus teste, a Szentlélek temploma

Az Egyház Isten népe, mert Neki úgy tetszett, hogy **az embereket nem elszigetelten, egyenként szabadítja meg és szenteli meg, hanem egyetlen népet alkot belőlük**, melyet az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek egysége egyesít. (Compendium 153) Ennek a népnek a *törvénye* a szeretet új parancsa, *küldetése*, hogy föld sója és a világ világossága legyen, *célja* Isten országa, mely már a Földön itt elkezdődött. (Compendium 154)

Az Egyház Krisztus teste az Eucharisztia által kapcsolódva öhozzá, és ily módon a hívek egymás között is egységet alkotnak a szeretetben, egy testben, az Egyházban. Melynek **egysége a tagok, s teendők különbözőségében valósul meg**. (Comp 156) **Krisztus a testnek az egyháznak a feje**. (Kol 1,18) Krisztus és az egyház alkotják a teljes Krisztust (Szt. Ágoston, Compendium 157). **Míg a test kifejezése a fő és a tagok közti egységet hangsúlyozza, a mennyasszony kettőjük különbségét emeli ki személyes kapcsolatukban**. Compendium 158

Az Egyház a Szentlélek temploma, mert a Szentlélek a testben lakik, ami az Egyház: a Főben és a tagokban egyaránt; továbbá Isten Igéjével, a szentségekkel, az erényekkel, és a karizmákkal építi az Egyházat a szeretetben. Compendium 159

Hol létezik Krisztus egyetlen Egyháza? Krisztus egyetlen Egyháza – mint alkotmányos és rendezett társaság a világban – a katolikus Egyházban áll fenn (*subsistit in*), Péter utóda és a vele közösségben lévő püspökök kormányozzák. Csak általa érhető el az üdvösség eszközeinek teljessége, mert az Úr az Újszövetség összes javait egyedül az apostoli kollégiumra bízta, amelynek a feje Péter.

Hogyan kell vélekednünk a nem katolikus keresztényekről? Az igazságnak sok eleme megtalálható. Mindezek a javak Krisztustól erednek, és a katolikus egység felé ösztönöznek. Ezen felekezetek és közösségek tagjait a Keresztség Krisztus testének tagjaivá teszi, ezért testvéreknek ismerjük el őket.

NÉHÁNY SEGÍTŐ GONDOLAT MÉG

„Pap ellen ne adj hitelt a vádaknak, csak két vagy három személy tanúságára.” (1Tim 5,19) Azért sebzi nagyon Krisztus testét a papjainkról való pletykálgolás, mert nemcsak annak a papnak a tekintélyét rombolja, hanem az isteni üzenetnek a tekintélyét is veszélyezteti, melyet az adott pap közvetít. A Szentírás szavai szerint ez nem azt jelenti, hogy nem vagyunk felelősek a papjainkért, hanem, hogy itt még fokozottabban kell élnünk Jézus szavait, hogy először négy szemközt, majd két-három tanúval kell gyakorolni a testvéri figyelmeztetést, ha szükséges. (vö. Mt 18,15)

A plébániák vezetője a plébános, az ő segítségével vannak a káplánok és a hitoktatók. Több plébánia egy esperesi kerületet alkot, az esperesi kerületek az Egyházmegye része, melynek irányítója a püspök. Több püspökség összefogója az érsek. Az egész Egyház élén pedig a pápa áll.

A reformáció elutasította a látható egyházat, és annak vezetőjét, a pápát, a papságot mondván, nincs szükség közvetítőre Isten és ember között. E tanítás háttérében egyrészt az áll, hogy a kor egyházi vezetőinek élete sokszor nem volt példamutató, másrészt a kor vallási szemlélete individualista volt.

Reformátorok, inkább csak Istennel való személyes kapcsolatot hangsúlyozták, és kevésbé azt, hogy ennek a kapcsolatnak az Egyház közösségéhez való tartozáson belül az Egyházban való egységben kell megvalósulnia. **Annyira hangsúlyozták, hogy nincs szükség a hívőnek közvetítőre, hogy gyakorlatilag innentől már csak egy lépésre van az a gondolat, hogy nincsen szüksége az Egyházra. Jézus pedig az üdvösség szükséges eszközévé rendelte, az ő testét az Egyházat. Jézus azt akarja, hogy az övéi szentháromságos közösséget alkossanak az apostolok utódainak vezetésével. Ott ahol élsz te is felelős vagy a közösség kialakulásáért. Szoktál imádkozni az Egyház egységéért, a pápáért, püspöködért? Megfigyelted-e, hogy minden Szentmisében imádkozunk értük? Ezentúl különös szeretettel kapcsolódj ebbe az imába! Tessel-e valamit a helyi egyházi közösség egységéért? Sok keresztény felajánlja segítségét a lelkipásztori munkában, a betegek meglátogatásában, énekkarban, ministrálásban, gyerekek táboroztatásában, család látogatásban. Mi katolikusok anyagilag is hozzájárulunk az egyházközség kiadásához, ez az egyházi hozzájárulás. Tervezd el, hogy te mit fogsz tenni a helyi Egyház egységéért. Miért nem tévedhet az Egyház döntő hitbeli kérdésekben? Azért nem tévedhet, mert Krisztus teste és a Szentlélek vezeti. Jézus megígérte az apostolokkal egységben lévő Egyháznak. **Figyelj, itt nem az van az igében, hogy mindenféle önjelölt „egyháznak” vagy egyházi vezetőnek, önmagát Krisztus tanítványnak kikiáltó embernek ígérte meg, hanem az apostoli közösségnek és az apostolokkal egységben lévő közösségnek: „a Szentlélek elvezet titeket a teljes igazságra.” „Aki titeket hallgat, engem hallgat”. A tanítás tisztaságának és teljességének garanciáját egyedül a Péter utóddal egységben lévő katolikus Egyház számára garantálta. Aki elfogadja Jézust, annak az Egyházat is el kell fogadnia, mert az Egyházat is Jézus alapította. Tudod-e hogy hívják a plébánosodat, ki hitoktató a falutokban, stb. Az Efezusi levél 5. fejezet 21. versében ezt a felhívást olvassuk: „Engedelmeskedjete egymásnak Krisztus iránti szeretetből.”****

Sokan a gyermeki dackorszakot élik, azzal, hogy dacolnak az utasításokkal és engedetlenkednek. És a meggyőződésük, hogy azzal viszik előbbre az igazság ügyét, ha mindenütt kikutatják a hibát és ezzel szembeszegülnek. De aki úgy szeretné megjavítani barátját, házastársát, hogy figyelni benne a hibákat és állandóan kritizálja, vagy így viszonyul az Egyházához az egy idő után el fog távolodni a saját feleségétől, saját Egyházától, és szembe fogja találni magát azzal, hogy az Egyház sem fogadja kedvesen az ő zseniális meglátásait. Aki kinő a gyermeki állapotból, hogy a gyermek még nem tud felelősséget vállalni és nem is nagyon képes lemondani akarataról más kedvéért, az képes lemondani saját akarataról az egység és a szeretet kedvéért. Az erős és érett keresztény szerelmese az Egyháznak, megtalálja benne a boldogságát és lelki szabadságát, akkor is, ha szenved a hibáitól. Nem az egyházi elöljárót vagy a másik embert akarja megjavítani, a szálkát keresve, hanem a saját szemében a gerendával foglalkozik. A keresztény számára az engedelmeség nem kényszerű cselekedet, hanem a Jézus akarta egység (Jn 17,20) építésének egy sajátos formája. Krisztus iránti szeretetéből engedelmeskedik elöljáróinak (Ef 5,21). Isten terve az, hogy a gyermek szülei vezetése alatt fejlődik kész emberré. Szülőknek való engedelmeség és a szülők tisztelete különösen súlyos kötelesség, erre figyelmeztet a negyedik parancs is (Vö. Ef 6,1-3.) Jézus azt akarta, hogy Egyháza egy legyen.

Az emberi közösségben egyeseknek az a feladatuk hogy másokat a helyes emberi fejlődésre vezessenek (pl. szülők, nevelők) vagy, hogy a közösség a társadalom egységét, békéjét biztosítsák. Ezeknek az embereknek engedelmességnünk kell, amíg bünt nem parancsol. (Vö. ApCsel 5,29) Ha nehezedre esik, jusson eszedbe hogy egy akarsz lenni a szolgáló Jézussal. Ő a halálig szolgát minket köszöntsd őt örömmel a fájdalomban és meg ismered békéjét és szabadságát. (vö. Gal 5,13), így a békés egyetértés hordozója leszel családotban, környezetben.

Részletek Antiochiai Szent Ignác 7 leveléből

35-től 107-ig élt. 69-től Antiochia püspöke. Ignációl, az antiochiai Egyház második püspökétől reánk maradt hét levél mindegyikét egyazon időben írta meg, életének végén, utolsó utazásának egy rövidke szakaszán, mikor őt tíz katona kíséretében, elítélten vittek Rómába. Hét levelét Ázsia provincia két állomáshelyén írta meg: Szmirnában az efezusi, tralleszi és magnészi Egyházakhoz, melyekben köszönetet mond nekik iránta tanúsított figyelmességükért. Itt írta meg a római Egyházhoz címzett levelét is, amelyben arra kéri a főváros Krisztus-hívőit, ne használják fel összeköttetéseiket kiszabadítása érdekében; amikor pedig átvitték őt Troászba, innét küldte leveleit a filadelfiai és a szmirnai Egyházakhoz. Azon kéréssel fordult hozzájuk, hogy menesszenek hírnököket Antiochiába, karolják fel ezen egyházak antiochiai testvéreiket, akik tudomása szerint most már háborítatlanul élhetnek, csak püspöküket nem láthatják többé.

Különösképpen idézett mondatai azok, amelyeket az Egyház berendezkedésével kapcsolatban hagyott ránk. Levelei a reánk maradt szövegemlékek közül a legkorábbiak, amelyek az egyházi rend ma is meglévő hármasságát tükrözik, vagyis minden részegyházat a püspök vezeti, aki mellett ott áll a presbiterkollégium, és neki segédkezik a diakónusok csoportja. Ugyanilyen gyakran hivatkoznak a római egyházhoz írt levelének köszöntő soraiban található egyik mondatára, ahol ezen egyházat a „szeretet előljárójának” mondja. **Az egyház kifejezés helyett többször is alkalmazza a „szeretet” (= agapé) megjelölést, és ezt fordításunkban is így, a szóhasználatának megfelelően adtuk vissza.**

„Bárcsak méltó lennék rá, hogy mindörökre boldog legyek veletek! Valóban méltó minden módon Jézus Krisztust dicsőíteni, aki megdicsőített benneteket, mert az egy engedelmisségben megszilárdult, a püspöknek és presbitériumnak alávetve, minden szempontból megszentelődtek.”

III. 2. Mivel a szeretet nem hagy hallgatni engem titeket illetően, hát feltettem magamban, hogy intelek benneteket, legyetek egyetértők Isten akaratában. Jézus Krisztus ugyanis, életünk, akitől nem lehet elválasztani bennünket, szintén az Atya akaratára, ahogyan a püspökök is, akik a föld határáig rendeltettek, Jézus Krisztus akaratában vannak.³

IV. 1. Illő ezért, hogy ti is egyetértsetek a püspök akaratával, ahogyan teszitek is. Említésre méltó presbitériumotoknak éppúgy, mely Istenhez méltó, olyan összhangban kell lenni a püspökökkel, mint a lant húrjainak.⁴ Egyetértéstek és harmonikus szeretetközösségetek ad alkalmat Jézus Krisztus dicséretére. 2. Mindannyian kórusba tömörüljétek, hogy az egyetértésben összhangban legyetek, az egységben Isten hangszínét véve fel, egy hangon énekeljétek az Atyának Jézus Krisztus által, hogy meghallgasson titeket, jó cselekedeteitek által felismerje, hogy Fiának tagjai vagytok. Azért hasznos nektek feddhetetlen egységben lenni, hogy mindenkor részesedjétek Istenben.

V. 1. Nekem ugyancsak rövid ideig volt meghitt kapcsolat püspökötökkel, nem is emberi kapcsolat, hanem kapcsolat a Lélekben, mennyivel inkább mondjalak boldognak titeket, akik oly szoros kapcsolatban vagytok vele, mint az Egyház Jézus Krisztussal, és mint Jézus Krisztus az Atyával, hogy az egységben minden összhangban legyen. **2. Senki ne legyen tévedésben! Aki nincs az oltár kerületén belül, az megfosztja magát Isten kenyerétől. Ha egyik vagy másik imádságának akkora ereje van, mennyivel több a püspök és az egész Egyház imájának?⁵ 3. Aki ugyanis nem ugyanoda jár, azt már elfogta a fennhéjzás és megítélte önmagát.⁶ Írva van ugyanis: „Isten a kevélyeknek ellenáll” (vö.: Péld 3,34; Jak 4,6; I. Pét. 5,5). Arra törekedjétek tehát, hogy ne álljatok ellen a püspöknek, azért, hogy engedelmesek legyünk Isten iránt.**

³ „a föld határáig rendeltettek” eszerint Ignác a püspökséget Krisztus egyetemes rendelkezésének tartotta.

⁴ Mivel sokszor él a lant-képpel, feltehető, hogy az antiochiai keresztények énekeltek liturgia alatt.

⁵ vö. Mt 18,19

⁶ „ugyanarra jár”, azaz nem ugyanott, nem egy helyen vesz részt az eukharishtián. vö. ApCsel 1,15 és 2,1; 1Kor 11,20; 14,23; 1 Kelemen-levél XXXIV,7; Barnabás-levél IV,10. Az „epi tó autó” szakkifejezés az egy helyen összegyülekező egyházra.

VII. 1. Egyesek álnokul viselik a Nevet, de olyan dolgokat művelnek, melyek nem méltók Istenhez. Kerülnötök kell őket, mint a vadállatokat. Veszett kutyák ugyanis, nem nyíltan marnak. Vigyáznotok kell tőlük, mert betegségük nehezen gyógyítható.

XIII. 1. Törekedjete rá, hogy gyakrabban egybegyűljete Isten dicsőségére és eukharisztijára. Ha ugyanis gyakran összegyűltök, lerombolódnak a Sátán hatalmasságai, hitetek egyetértésében megsemmisül rontása.⁷
2. Nincs jobb dolog a békénél, melyben az égiek és földiek minden csatája megszűnik.⁸

2. Kiváltképpen, ha az Úr tudomra adja, hogy a Név iránti szeretetből mindannyian egy emberként egyesültök az egy hitben és Jézus Krisztusban, aki test szerint Dávid nemzetségéből való, az Emberfiában és Isten Fiában, osztatlan lélekkel a püspök és a presbitérium iránti engedelmisségben, egy kenyeret törve, mely a halhatatlanság orvossága, ellenszer a halál ellen, hogy ne haljunk meg, hanem mindörökké éljünk Jézus Krisztusban.⁹

XXI. 1. Áldozat vagyok értetek és azokért, akiket Isten tiszteletére Szmirnába küldtetek, ahonnan nektek is írok, hálát adva az Úrnak, úgy szeretvén Polikárpot, mint titeket. 2. Imádkozzatok Szíria egyházáért, ahonnan megbilincselve visznek Rómába.

Szent Ignác levele a magnésziaiakhoz

II. 1. Látástokra méltattam püspökötök, az Istenhez méltó Damaszk és a tisztelendő presbiterek, Basszus és Apollóniosz, valamint szolgatársam, a diakónus Zotinosz által, kibem örömet leltem, mert úgy engedelmeskedik a püspöknek, mint Isten kegyelmének, a presbitériumnak pedig, mint Jézus Krisztus törvényének.

III. 1. **A püspök fiatalkorával azonban nem illik visszaélnetek, hanem az Atyaisten erejének megfelelően meg kell adni neki minden tiszteletet, tudomásomra is jutott, hogy a szent presbiterek sem használták ki szemmel látható fiatalságát, hanem, mint Istenben bölcssek, engedelmeskedtek neki, de nem is neki, hanem Jézus Krisztus Atyjának, aki mindenki püspöke. 2. Képmutatás nélkül illő engedelmeskedni annak tiszteletére, aki szeret bennünket. Nem azért, mert eme látható püspököt téveszti meg valaki, hanem, mert a láthatatlan megtévesztésére merészkedik. Az efféle azonban nem testtel kapcsolatos számvetés, hanem Istennel, aki a titkokat ismeri.**

IV. Illő, hogy ne csak keresztényeknek hívjanak minket, de azok is legyünk¹⁰; minthogy egyesek **emlegetik ugyan a püspököt, de mindent nélküle cselekednek**. Rossz az ilyenek lelkiismerete, úgy tűnik nekem, mert nem szigorú értelemben vett parancsnak megfelelően gyülekeznek össze.

VIII. 1. Idegen tanokkal meg ne tévesszenek titeket.

2. Engedelmeskedjete a püspöknek és egymásnak, ahogyan Jézus Krisztus alávetette magát testileg az Atyának, az apostolok pedig Krisztusnak és az Atyának és a Léleknek, hogy az egyesülés mind testi, mind lelki legyen.¹¹

Szent Ignác levele a trallésziakhoz

II. 1. Minthogy a püspöknek úgy engedelmeskedtek, mint Jézus Krisztusnak, úgy tűnik nekem, nem emberi szempontok szerint éltek, hanem Jézus Krisztus szerint, aki meghalt értünk, hogy az ő halálában híve elkerüljétek a halált. 2. Szükséges tehát – így is cselekedtek –, hogy **a püspök nélkül ne tegyetek semmit, de a presbitériumnak is engedelmeskedjete, mint Jézus Krisztus – a mi reményünk – apostolainak, életformánk legyen Jézus Krisztus.**¹² 3. Jézus Krisztus titkai diakónusainak is mindenben tetszeni kell

⁷ vö. Didakhé XVI,2.

⁸ „az égiek és földiek” azaz a levegőég démonjai, vö. Szent Pál Ef 2,2 és 6,12; a pogányok és szektások, vö. 1Kor 15,40 és 48; Jn 3,12; Ef 1,10; Kol 1,16.

⁹ „egy kenyeret törve” – Vö. 1Kor 10,16; 11,24; ApCsel 2,42 és 46; 20,7 és 11; 27,35; Didakhé XIV,1; 11,3. „a halhatatlanság orvossága”, a „halál ellenszere” egy olyan elixír volt, amelynek feltalálását Izisnek tulajdonították. Ennek a varázsszernek nagy szerepe volt a mágiában, a szinkretista vallásokban. A zsidó világban ez az elixír az élet fájának olaja, mint az Ádám (Mózes)-apokalipszisben.

¹⁰ „ne csak kereszténynek hívjanak” ... Az ApCsel 11,26 szerint Antiochiában nevezték először így a keresztényeket „krisztianoi”, de az apostoli atyák közül csak Ignác nevezi így őket!

¹¹ vö. Ef 5,21; 1Pét 5,5; 1 Kelemen-levél XXXVIII,1.

¹² „életformánk legyen Jézus Krisztus” szó szerint; „hogy benne járóknak találtassatok”. „szeretetetetek példaképet” – Ignác az „exemplum” latin kölcsönszót használja.

mindenkinek, hiszen nem az étel és ital szolgálói, hanem Isten Egyházának sáfárai. Óvakodniok kell minden vétségtől, mint a tüztől.¹³

III. 1. A diakónusokat hasonlóképpen mindenki úgy tisztelje, mint Jézus Krisztust, ahogyan a püspököt is, mert az Atya képmása, a presbitereket pedig Isten tanácsaként és az apostolok testületeként. Nélkülük nem lehet Egyházzól beszélni.

VI. 1. Kérlek hát titeket, nem is én, hanem Jézus Krisztus szeretete: csak keresztény táplálékkal éljétek, tartózkodjatok az idegen fűszertől, mely az eretnokség. 2. Akik saját magukkal keverik össze Jézus Krisztust, hogy így hitelre méltóknak tűnjének, olyanok, mint akik borral kevert halálos mérget kínálnak, melyet, ha valaki nem ismer, a gyönyörűséggel a halált veszi.¹⁴

VII. 1. Őrizkedjétek az ilyenektől. Így is lesz nálatok, ha nem fuvalkodtok fel, ha elszakíthatatlanok lesztek az Isten Jézus Krisztustól és az apostolok rendelkezéseitől. 2. Aki áldozati oltár kerületén belül van, az tiszta, aki az oltár területén kívül van, nem tiszta; azaz, **aki a presbiter, diakónus és a püspök tudta nélkül tesz bármit is, az nem tiszta lelkiismeretében.**

IX. 1. Ha valaki Jézus Krisztust kihagyva tanítana benneteket, aki Dávid nemzetségéből való, aki Máriától valóságosan született, evett és ivott, akit valóban üldöztek Poncius Pilátus alatt, valóságosan megfeszítették és meghalt, miközben látták a mennyieiek, a földiek és földalattiak, dugjátok be a fületeket! 2. Jézus valóban feltámadt halottaiból, mert Atyja feltámasztotta őt, aki hasonlóképpen feltámaszt minket is, benne hívőket, így támaszt fel az Atya Krisztus Jézusban, aki nélkül nincs igazi életünk.¹⁵

2. Bilincseim kérlelnék titeket, melyeket Jézus Krisztusért hordok, miközben könnyörgök, hogy Istent elnyerjem: maradjatok meg egyetértésben és a kölcsönös imádságban. Illik ugyanis mindannyiunktak, kiváltképpen a presbitereknek, hogy a püspököt az Atya és Jézus Krisztus, valamint az apostolok tiszteletére felüdítsék.

XII. 1. Üdvözöl titeket az efezusiak és szmirnaiak szeretete. Imáitokban emlékeztetek meg a szíriai egyházzól, amelynek nevére is méltatlan vagyok, aki az ottaniak közül az utolsó vagyok. 2. Boldoguljatok Jézus Krisztusban, engedelmeskedve a püspöknek, mint a parancsnak, a presbitériumnak is ugyanúgy. Osztatlan szívvel, egy emberként szeressétek egymást is!

Szent Ignác levele a rómaiakhoz

IX. 1. Imáitokban emlékeztetek meg a Szíriában levő egyházzól, melynek pásztora helyettem Isten! Egyedül Jézus Krisztus ügyel rá és a ti szeretetetek. 2. Szégyenkezem, hogy közülük valónak mondanak, mert nem vagyok méltó hozzájuk én, közülük az utolsó, torzszülött. Ha azonban irgalmat találok, leszek valaki, amennyiben Istenhez jutok.

Szent Ignác levele a filadelfiaiakhoz

A Theophorosznak is nevezett Ignatiosz az Atyaisten és az Úr Jézus Krisztus egyházának, mely Ázsia Filadelfia városában van, mely irgalmat talált, és szilárd az Istennel való egyetértésben; örvend az Úr szenvedésében, a feltámadásban összes irgalma erejében teljessé vált, ezt az egyházat köszöntöm Jézus Krisztus vérében, mely az örök és maradandó öröm, legfőképpen, ha a püspökkel és a körülötte levő presbiterekkel és diakónusokkal egységet alkotnak, akik Jézus Krisztus akaratában levőknek bizonyultak, akiket tulajdon akarata szerint az erősségben Szentlelkével megszilárdított.

I. 1. A püspök, akit megismertem, a közösségre kiterjedő szolgálatát nem magától, nem is emberektől nyerte, nem hiú dicsőségvágyból gyakorolja, hanem az Atyaisten és az Úr Jézus Krisztus szeretetében. Rendkívül csodáalom elnézését, aki hallgatagon is többre képes, mint azok, akik hiábavalóságokat fecsegnek.¹⁶ 2. Olyan összhangban van ugyanis a parancsokkal, mint a húrok a lanttal.¹⁷ Ezért boldognak

¹³ Az utolsó mondat szövege romlott, csak hozzávetőlegesen fordítható. A keményebb hang oka az lehet, hogy valamilyen vándorapostol állhat szemben itt Ignáccal. A vándortanítók és vándorapostolok még mindig nagy tekintélynek örvendtek, ugyanakkor már nem mindig voltak az ortodoxia képviselői.

¹⁴ A szöveg romlott.

¹⁵ IX,1-2. Hitvallási formula, vö. Róm 1,3; 2Tim 2,8; Jn 7,42; ApCsel 2,24; Róm 4,24; 1Kor 15,15; Gal 1,1; Kol 2,12; 1Pét 1,21; 1 Kelemen-levél XXIV,7.

¹⁶ Vö. ApCsel 1,7; 1,25.

mondja őt lelkem, az ő Istenre irányuló szándékát, miután megtudtam, hogy erényes és tökéletes, hajthatatlan és haragtól mentes az élő Isten minden szelídségében.¹⁸

II. 1. Igaz fény gyermekei (vö.: Ef 5,8), kerüljétek tehát a megosztást, a rossz tanokat; ahol a pásztor van, oda kövessék őt a juhok is. 2. Számos hitelt érdemlőnek látszó farkas akarja ugyanis gonosz gyönyörrel fogságba ejteni azokat, akik Istenhez igyekeznek.¹⁹ A ti egységekben azonban ne legyen helyük.

III. 1. Óvakodjatok az ártalmas növényektől, melyeket nem Jézus Krisztus gondozott, mert azok nem az Atya ültetvényei!²⁰ Nem azért mondom ezt, mert nálatok megosztást találtam, ellenkezőleg, tisztaságot. 2. **Akik Isteni és Jézus Krisztusi, a püspökkel tartanak; azok, akik megtértek, jöjjenek az Egyház egységébe, s ők is Isteni lesznek, hogy Jézus Krisztus szerint éljenek. 3. Ne hagyjátok megteveszteni magatokat testvérek, aki a szakadással tart, az nem öröklí Isten országát (vö.: 1Kor 6,9). Aki álnok szándékban sántikál, nem híve a szenvedésnek.**²¹

IV. Arra törekedjétek, hogy eukharisziátok egy legyen. Egy ugyanis a mi Urunk Jézus Krisztus teste, és egy a kehely az ő vérének egységére, egy az áldozati oltár, ahogyan egy a püspök a presbitériummal és a diakónusokkal, hogy Isten szerint cselekedjétek, amit cselekedtek.²²

VII. 1. Ha egyesek félre is akartak vezetni engem test szerint, a Lelket mégsem tudják megteveszteni, mert Istentől van. Tudja ugyanis, honnan jön és hová megy (vö.: Jn 3,8), és felfedi a rejtett dolgokat. Közöttük **hangos szóval, Isten hangján kiáltottam: tartsátok magatokat a püspökhöz és a presbitériumhoz, valamint a diakónusokhoz!** 2. Egyesek meggyanúsítottak, hogy azért mondtam ezeket, mert előzőleg megtudtam valamit néhány személy elszakadásáról; tanúm azonban az, akiért meg vagyok bilincselve, hogy ezt nem emberi testtől tudtam meg! A Lélek nyilatkozta ki, amikor így szólt: **a püspök nélkül semmit se tegyetek, testeteket Isten templomként őrizzétek, szeressétek az egységet, kerüljétek a szakadást, legyetek Jézus Krisztus utánzóí, ahogyan ő az Atyáé!**

VIII. 1. Én a saját dolgomat tettem, mint egyesülésre rendeltetett ember. **Ahol ugyanis széthúzás és harag van, ott Isten nem lakik. Az Úr megbocsájt minden megtérőnek, ha az Istennel való egységre a püspök tanácsához tér meg.** Hiszek Jézus Krisztus kegyelmében, aki leold rólatok minden bilincset. 2. Óvlat benneteket, viszálykodva semmit se tegyetek, csak a krisztusi tanításnak megfelelően!

IX. 1. Jók a papok, de még jobb a főpap, akire a szentek szentje van bízva, akire egyedül vannak bízva Isten rejtett dolgai.²³ Ő az Atyára nyitó kapu²⁴, rajta lépnek be: Ábrahám, Izsák, Jákob, a próféták és apostolok, az Egyház is. Mindezek az Istennel való egységre. 2. Az evangéliumnak megvan a maga különlegessége²⁵: az Üdvözítő, Urunk Jézus Krisztus eljött, szenvedése, feltámadása. A szeretett próféták is órá való tekintettel tanítottak. Az evangélium azonban már a romolhatatlanság beteljesedése. Mindez együtt jó, amennyiben hisztek a szeretetben.

Szent Ignác levele a szmirnaiakhoz

A Theophorosznak is nevezett Ignatiosz az Atyaisten és a szeretett Jézus Krisztus Egyházának, mely

Távol legyen tőlem, hogy emlegessem őket, míg nem térnek meg ahhoz a szenvedéshez, mely a mi feltámadásunk.²⁶

¹⁷ Vö. Ef IV,1.

¹⁸ A haragtól való mentesség, szenvedélymentesség a sztoikus etikából vett fogalmak. Megtalálhatók már a 4 Makk 11,5-ben, 1 Kelemen-levél XIX,3-ban és LXII,1-ben is.

¹⁹ „Istenhez igyekvő” a görög „theodromosz” fordítása, szó szerint; „Isten versenyzői”-t jelent. A kifejezés az agonisztika szótárából való.

²⁰ Az „ültetvény” célzás a paradicsomi növényekre, de újszövetségi vonatkozásai is vannak (vö. Mt 15,13). A Trall XI,1-ben is ezt a kifejezést használja.

²¹ Akik Krisztus szenvedésének nem hívei, gnosztikus doketisták.

²² Az eukharisztia itt nemcsak „szó-áldozatot” jelent, hanem konkrét cselekményt.

²³ A „papok” az ószövetségi levitikus papság, a „főpap” Jézus Krisztus a Zsidókhöz írt levél szerint. Vö. 1 Kelemen-levél XXXIII,1; LXI,3; LXIV.

²⁴ Krisztus mint „kapu” vö. Jn 10,7 és 9; 14,6; 1 Kelemen-levél XLVIII,4.

²⁵ Az „evangélium” itt átfogó fogalom, jelenthet írott és szóban hirdetett tanítást.

²⁶ Úgy tűnik, az ilyenek Krisztus szenvedése tagadásával mentesítették magukat a tanúságtétel kötelezettsége alól.

VI. 1. Senkit ne tegyen felfuvalkodottá tisztsége, mert a hit és a szeretet minden, melyeknél előbbrevaló nincsen!

VII. 1. Távoll tartják magukat az imádságtól és eukharisziától, mert nem vallják, hogy az eukharisztia Megváltónk Jézus Krisztus bűneinkért szenvedett teste, melyet az Atya jószágában feltámasztott. **Akik Isten ajándékának ellentmondanak, vitatkozva hálnak meg. Hasznukra válna a szeretet, hogy fel is támadjanak.** 2. Az ilyenektől tartózkodni illik, sem egyénileg, sem közösségileg nem kell róluk beszélni, a prófétákhoz kell tartanunk magunkat, különösen az evangéliumhoz, melyben nyilvánvalóvá válik számunkra a szenvedés, és a feltámadás tökéletesen feltárul. **Meneküljete a szakadásoktól, mint minden rossz eredetétől.**

VIII. 1. **Kövessétek mindannyian a püspököt, ahogyan Jézus Krisztus az Atyát, a presbitériumot pedig úgy, mint az apostolokat; a diakónusokat úgy tiszteljétek, mint Isten rendelkezését. A püspök nélkül semmi olyat ne tegyetek, ami az Egyházzal kapcsolatos. Azt tartásotok érvényes eukharisziának, melyet a püspök, vagy megbízottja végez. 2. Ahol a püspök megjelenik, ott legyen a sokaság, ahogyan, ahol Jézus Krisztus van, ott van a katolikus (egyetemes) Egyház.²⁷ A püspök nélkül nem lehet sem keresztelni, sem szeretetlakomát tartani; amit azonban jóváhagy, az Istennek is tetsző, hogy biztos és szilárd legyen mindaz, amit teszték.**

IX. 1. Helyes egyébként észhez térnünk, hogy addig forduljunk Istenhez, amíg időnk van rá.²⁸ Istent és a püspököt ismerni jó. Aki a püspököt tiszteli, azt Isten is megbecsüli; **aki a püspök tudta nélkül tesz bármit is, az a Sátánnak szolgál.** 2. Bőségetek legyen minden kegyelemben, hisz méltók vagytok rá.

Szent Ignác levele Szent Polikárphoz

A Theophorosznak is nevezett Ignaciosz Polükarposznak, a szmirnaiak egyháza püspökének, akire még inkább felügyel az Atyaisten és az Úr Jézus Krisztus, sokszoros üdvözléssel.

I. 1. Miután Istenre irányuló gondolkodásmodoról értesültem, mely mintegy megingathatatlan sziklán nyugszik, szerfölött dicséretet mondok, mert elmarasztalhatatlan személyed látására méltattam, akit bárcsak mindig élvezhetnék Istenben. 2. A kegyelemben kérlek téged, melybe öltöztél, gyorsítsd meg futásodat, ints mindenkit, hogy eljusson az üdvösségre. Nagy gondossággal szerezz érvényt tisztségednek, testileg és lelkileg egyaránt! Legyen gondod az egyesülésre, melynél nincs jobb dolog! Viselj el mindenkit, mint téged az Úr; a szeretetben viselj el mindenkit, ahogyan teszed is! 3. Idődet szüntelenül imában töltsd (vö.: Ef 4,2)! Kérj magadnak nagyobb belátást, mint amivel most rendelkezel! Vírassz, mint akinek álmatlan a lelke! Olyan érülettel beszélj az emberekkel egyenként, ahogyan Isten; tökéletes atlétaként viseld mindenki gyöngeségét! Ahol több munka van, ott több a nyereség is.

II. 1. Ha a jó tanítványokat szereted, mi a te érdemed; inkább szorítsd engedelmességre a romlottabbakat is.²⁹ Mindenben áldozat vagyok érted én és bilincseim, melyeket szeretettel illetél.

III. 1. **Ne félemlítsenek meg azok, akik idegen dolgokat tanítanak, s látszólag hitelt érdemlőek!** Szilárdan állj, mint az üllő a kalapácsütések alatt! A nagy atléta sajátossága, hogy noha ütéseket kap, mégis győz. Nekünk legfőképpen Istenért kell eltérni mindent, hogy ő is elviseljen bennünket. 2. Azt várjad, ami az időn túl van, az időtlent, láthatatlant, az értünk láthatóvá váltat, a megtapinthatatlant, a szenvedéstől mentest, aki értünk szenvedékennyé vált, aki értünk minden módon túrt!

IV. 1. Nem szabad elhanyagolni az özvegyeket, az Úr után te légy gondviselőjük!³⁰ **Akaratod nélkül semmi se történjék, te se tégy semmit Isten nélkül, mint ahogyan nem is teszel.** Légy állhatatos! 2. Gyakoribbak legyenek összejöveteleitek!³¹ Mindenkit keress név szerint!

V. 1. Hasonlóképpen hirdesd testvéreimnek Jézus Krisztus nevében: házastársaikat úgy szeressék, mint az Úr szerette az Egyházat (vö.: Ef 5,25 és 29). 2. Ha valaki az Úr teste iránti tiszteletből meg tud maradni szüzességben, maradjon meg, de ne dicsekedjék! Ha dicsekedni fog, el fog veszni, s ha a püspöknél többre

²⁷ A keresztény irodalomban itt fordul elő először a „katolikus egyház” fogalma.

²⁸ Az „Istenhez fordulás”-ra a „metanoia” szót használja.

²⁹ Vö. Lk 6,32.

³⁰ Vö. Zsolt 67,6; 145,9.

³¹ Vö. Jak 2,2; Zsid 10,25; Didakhé XVI,2.

tartja magát, már a romlás áldozata.³² Úgy illik, hogy a vőlegények és menyasszonyok a püspök helybenhagyásával keljenek egybe, hogy a házasság az Úr szándékának megfeleljen, és ne az ösztönös kívánczóság szerint történjék. Minden Isten tiszteletére legyen.

VI. 1. A püspökhöz tartsátok magatokat, hogy Isten is figyeljen rátok. Áldozat vagyok én azokért, akik alávetik magukat a püspöknek, a presbitereknek és diakónusoknak. Velük együtt legyen részem Istenben! Együtt fáradozzatok, versenyezzetek együtt, fussatok együtt, szenvedjétek együtt, nyugodjatok le együtt, keljétek fel együtt, mint Isten sáfárai, házanépe és szolgái! 2. Annak a hadvezérnek a tetszését keressétek, akitől a zsoldot kapjátok, senki ne legyen pártütő közöttetek! Maradjon meg keresztségtek fegyvernek, hitetek sisak, szeretetetek dárda, kitartástok teljes harci felszerelésetek; tetteitek legyen a letétemény, hogy megérdemelt jutalmatokat megkapjátok!³³ Legyetek nagylelkűek egymás iránt szelídségben, ahogyan Isten is az irántatok! Mindenkor örömet szeretnék lelni bennetek.

3. A keresztény nem rendelkezik önmagával, hanem Istennek szenteli magát. Ez Isten és a ti dolgotok, mikor teljesítitek.

³² Eszerint Ignác még nem tekintette kötelezőnek a nőtlenséget a püspökre vonatkozóan, bár ebből a helyből inkább csak annyi következik: megengedhetetlen, hogy valaki a nőtlenség miatt a püspöknél többre tartsa magát.

³³ „megérdemelt jutalmatokat megkapjátok” – a római hadsereg gyakorlatára gondol, a leszerelt katonáknak a szolgálati idő végén fizették ki végkielégítésként a közben javukra írt összeget. Ezzel az eljárással a dezertálást akarták megakadályozni.